

ve sporu o obnovu. Avšak obnova řízení není vlastním předmětem sporu, nýbrž jeho účelem. Žalobou o obnovu neuplatňuje se nárok samostatný, neodvislý od nároku základní rozepře, nýbrž zákon poskytuje tuto žalobu za určitých předpokladů jako mimořádný prostředek, by byl odstraněn rozsudek v základní rozepři, který řádnými opravnými prostředky odstraněn býti nemůže. Žaloba o obnovu směřuje k tomu, by obnovou řízení přivedeno bylo pro žalující stranu příznivější rozhodnutí ve věci hlavní. Konečný cíl jest v obou sporech týž, vítězství ve věci hlavní, a týž jest předmět sporu v obou rozepřích. Z toho plyne, že, pokud se způsob řízení, zahrnujíc v to i řízení opravné a přípustnost opravných prostředků řídí hodnotou předmětu rozepře, dlužno za ni pokládati hodnotu předmětu základní rozepře. Pokud by nebylo dovolání přípustno v této rozepři, nelze je připustiti ani ve sporu o její obnovu. Správnosti tohoto názoru nasvědčuje i úvaha, že, kdyby dovolatelé byli skutečnosti a důkazy, o nichž se dozvěděli až po rozsudku v základní rozepři, uplatňovali již v této rozepři a kdyby přes to oba nižší soudy byly rozhodly v jejich neprospěch, bylo by dovolání bývalo nepřipustným, poněvadž v základní rozepři byl odvolacím soudem oceněn předmět rozepře jen na 1.000 Kč. Připustilo-li by se, že v řízení o obnovu jest odvolací soud oprávněn oceniti znovu předmět rozepře, byli by dovolatelé, kdyby odvolací soud, jak se stalo, ocenil jej nad 2.000 Kč, lépe na tom, než byli v základní rozepři, poněvadž by pak dovolání bylo přípustným. To se však přičí podstatě a účelu obnovy podle §u 530 čis. 7 c. ř. s. Neboť obnovou má strana, které bylo bez jejího zavinění zabráněno v tom, by skutečnosti a průvody ve sporu uplatňovala, býti chráněna před škodou z toho pro ni vyplývající, avšak toto, třeba nezaviněné, opožděné uplatňování v základní rozepři nepřednesených okolností nemůže býti důvodem, by strana byla na tom lépe, než by byla, kdyby byla ony skutečnosti a průvody přednesla v čas. Zůstává tedy při tom, že hodnota předmětu rozepře činí jen 1.000 Kč, jak rozsudkem odvolacího soudu v základní rozepři bylo s konečnou platností vysloveno. Za tohoto stavu věci jest dovolání podle §u 502 třetí odstavce c. ř. s. nepřipustno a bylo proto odmítnuto.

Čís. 6631.

Byl-li při určovací žalobě (§ 228 c. ř. s.) opodstatněn právní zájem na bezodkladném zjištění sice v době podání žaloby, avšak nastala-li před vynesemím rozsudku prvé stolice možnost žalovati o plnění, jest určovací žalobu zamítnouti, leč že by tu byly zvláštní okolnosti, které by již od počátku, přes to, že nárok byl již dospělým, byly odůvodňovaly žalobu o určení.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1926, Rv I 1905/26.)

Žalobu, by bylo určeno, že strany uzavřely nájemní smlouvu, dle níž se žalovaná zavázala předati žalobci dne 1. května 1926 byt, v žalobě

blíže popsany, procesní soud první stolice rozsudkem ze dne 6. května 1926 zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Dovolací důvod čís. 4 Šu 503 c. ř. s. jest oprávněn. Předpokladem přípustnosti žaloby zjišťovací jest podle Šu 228 c. ř. s. právní zájem na bezodkladném zjištění práva nebo právního poměru. Tento zájem musí tu býti v době vynesení rozsudku v první stolici. Ustanovení Šu 406 c. ř. s. platí nejen, jak žalobce míní, pro žaloby na plnění, nýbrž i pro žaloby zjišťovací, poněvadž jsoucnost zájmu na bezodkladném zjištění jest při žalobách zjišťovacích podmínkou nároku na právní ochranu tak jako splatnost při žalobách na plnění a § 406 c. ř. s. obsahuje všeobecnou zásadu, že stačí, ale jest také nezbytno, by předpoklady nároku na právní ochranu tu byly v době, kdy se vynáší rozsudek. Jest tudíž žalobu na zjištění jako neodůvodněnou zamítnouti, když žalobce sice zájem na bezodkladném zjištění v době podání žaloby měl, když však tento zájem za sporu pominul. Zájmu na bezodkladném zjištění zpravidla není, může-li býti žalováno o plnění, leč že by tu byly zvláštní okolnosti, které by vyžadovaly, by právní poměr byl zjištěn odděleně od povinnosti žalovaného ku plnění. Stane-li se za sporu, zahájeném o žalobě zjišťovací, přípustnou žaloba o plnění, pomíjí tím zpravidla zájem na bezodkladném zjištění; žalobě zjišťovací lze v tomto případě vyhověti jen tehdy, když tu jsou zvláštní okolnosti, které by již od počátku, přes to, že nárok byl již dospělým, byly žalobu na zjištění odůvodňovaly. Není-li takových okolností, nezbyvá žalobci než, aby změnou žalobního žádání přešel k žalobě o plnění. V případě, o který jde, nastala dospělost žalobcova nároku na odevzdání bytu dnem 1. května 1926, tedy sice po podání zjišťovací žaloby, ale ještě před vynesením rozsudku. Zvláštních okolností, které vyžadovaly oddělené zjištění jsoucnosti nájemní smlouvy, žalobce neprokázal. Žaloba o zjištění pozbyla tím své oprávněnosti a bylo ji zamítnouti, jelikož žalobce ji nezměnil v žalobu o plnění. Nezbyvá žalobci, než by podal žalobu o plnění.

Čís. 6632.

Úmluva, již se dohodla manželka s manželem za účelem dobrovolného rozvodu manželství od stolu a lože, že mu vyplatí odbytné za právo doživotní výměny, kterou měl zajištěnu na jejím domku, není svatební smlouvou a nevyžaduje ku své platnosti formy notářského spisu. Lhostejno, že výměna byla zřízena notářským spisem.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1926, R II 401/26.)

Při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože dohodla se žalovaná se svým manželem, že mu vyplatí odbytné 3.500 Kč za právo doživotní výměny, kterou měl manžel zajištěnu na domku žalované. Žalobu